

Sygnatura akt Sygnatura

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia Data

Sąd w Koninie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:

Protokolant: sekretarka M. L.

po rozpoznaniu w dniu 26-01-2015r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa

przeciwko

1. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 55.000 (pięćdziesiąt pięć tysięcy) złotych, z odsetkami ustawowymi od dnia 18.05.2014r. do dnia zapłaty.
2. W pozostałym zakresie powództwo oddala.
3. Nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Koninie) kwotę 2.750 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, od uwzględnionej części roszczenia.
4. W pozostałym zakresie kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.
5. Koszty zastępstwa procesowego rozdziela stosunkowo pomiędzy stronami i z tego tytułu zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.384, 97 złotych.

SSO Mariola Klimczak

I C 538/14

UZASADNIENIE

Powód M. A. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 80.000,00 zł., z odsetkami ustawowymi od dnia 25.04.2014 roku do dnia zapłaty – tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 kc. oraz zasądzenie kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3.600,00 zł. wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa, ewentualnie zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego według spisu kosztów, który zostanie złożony na rozprawie.

W uzasadnieniu żądania podał, że w dniu 23.07.2003 roku miał miejsce wypadek komunikacyjny w następstwie, którego poniósł śmierć jego ojciec - W. A..

Sprawca wypadku, w dacie zdarzenia, korzystał u pozwanego ochrony ubezpieczeniowej w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Pozwany odmówił powodowi przyznania zadośćuczynienia z tytułu naruszenia jego dóbr osobistych spowodowanych śmiercią ojca.

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu zaprzeczył, aby podstawę prawną żądania przez powoda zadośćuczynienia mógł stanowić art. 448 w zw. z art. 24 kc, albowiem zasadność roszczenia powinna być rozpatrywana na podstawie stanu prawnego obowiązującego w dacie zdarzenia, a przed 2008 rokiem ustawa nie przewidywała zadośćuczynienia dla osób pośrednio poszkodowanych czynem niedozwolonym, taką możliwość dała dopiero regulacja wprowadzona art. 446 § 4 kc. Z ostrożności procesowej zarzucił, że żądania kwota zadośćuczynienia w realiach niniejszej sprawy jest zawyżona.

Na terminie rozprawy w dniu 28.01.2015 roku powód złożył spis kosztów i wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu, według tego spisu.

Sąd ustalił, co następuje :

W dniu 23.07.2003 roku w W., S. R., kierując samochodem ciężarowym o nr rej. (...), nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, czym doprowadził do czołowego zderzenia z samochodem osobowym o nr rej (...), kierowanym przez ojca powoda – W. A.. W następstwie tego zdarzenia, na skutek odniesionych obrażeń ciała, poniósł śmierć ojciec powoda.

Sprawca wypadku, wyrokiem karnym wydanym przez Sąd Rejonowy w Turku w sprawie II K 169/04, uznany został winnym popełnienia czynu z art. 177 § 1 i 2 k.c. i skazany na karę dwóch lat pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem na okres próby trzech lat. Posiadacz pojazdu o nr rej (...) w dacie wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na podstawie zawartej z pozwanym umowy ubezpieczenia.

Ojciec powoda pracował jako nauczyciel praktycznej nauki zawodu w Centrum (...) w K.. Wraz z żoną i czworgiem dzieci mieszkał w Ż., na gospodarstwie rolnym o powierzchni 12,55 ha, które prowadził wspólnie z żoną. Posiadał wykształcenie wyższe (techniczne i pedagogiczne). W dniu 23.07.2013 roku wracał samochodem z uczelni, po odebraniu dyplomu ukończenia studiów, gdyż uzupełniał wykształcenie.

Powód jest najstarszym dzieckiem zmarłego W. A.. W chwili śmierci ojca miał 18 lat i uczył się w liceum ogólnokształcącym. Łączyła go z ojcem bardzo silna więź. Spędzali ze sobą bardzo dużo czasu. Wspólnie jeździli nad jezioro, do zoo, na basen, do lasu, na spacer. Wolny czas zawsze był spędzany rodzinnie. Powód zawsze, gdy tego potrzebował, mógł liczyć na ojca. Ojciec pomagał mu w odrabianiu lekcji, był jego mentorem i przewodnikiem, udzielał mu wielu cennych rad z punktu widzenia pedagogicznego i nauk życiowych.

W dniu śmierci ojca powód pracował okresowo w Niemczech (na czas wakacji). Pamięta jak otrzymał telefon, że musi wracać, bo ojciec miał wypadek. Gdy wrócił do domu dowiedział się, że ojciec nie żyje. Śmierć ojca była dla niego przeżyciem traumatycznym. Bardzo płakał. Z rozpacz i zdenerwowania zaczął biegać po podwórku. Potem dalej płacząc usiadł obok matki i zapytał: „mamo jak teraz będziemy żyć”. Był zagubiony, nie potrafił poradzić sobie z cierpieniem. Przyjmował kupowane przez matkę ziołowe leki uspokajające. Po wypadku stał się bardzo nerwowy, szukał samotności, chciał być z matką i rodzeństwem, unikał znajomych i towarzystwa. Codziennie odwiedzał grób ojca. Po upływie ok. 2 tygodni, za namową rodziny, powrócił do pracy w Niemczech, gdzie pracował do końca wakacji. Po powrocie kontynuował naukę w liceum. Nie mogąc już otrzymać od ojca pomocy w nauce musiał korzystać z korepetycji z przedmiotów ścisłych. Dośłał się na studia i je ukończył. Przedwczesna śmierć ojca bardzo zmieniła jego życie. Jako najstarszy opiekował się młodszym rodzeństwem, chcąc im zastąpić ojca. Po śmierci ojca odczuwał ogromną pustkę, unikał kontaktów rówieśniczych i udziału w imprezach towarzyskich, to pozostało w nim do dnia dzisiejszego. Przed wypadkiem każde święta go cieszyły. Ojciec był bowiem organizatorem świąt, wybierania prezentów pod choinkę. Po wypadku to się zmieniało, gdyż w czasie świąt nasila się w nim tęsknota za ojcem. Powód nadal bardzo silnie odczuwa brak ojca, nadal często odwiedza jego grób. Po zawarciu związku małżeńskiego nadal mieszkał w rodzinnym domu. Wyprowadził się stamtąd 3-4 lata temu i zamieszkał w K.. Nie posiada własnego potomstwa, obecnie jest po rozwodzie z żoną.

Pismem z dnia 11.04.2014 roku powód zgłosił pozwanemu swoje roszczenie o wypłatę zadośćuczynienia w kwocie 100.000,00 zł. Pismem z dnia 24.04.2014 roku pozwany odmówił przyznania zadośćuczynienia.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o: dokumenty z akt likwidacji szkody, zeznania świadków: K. A. (k. 68v), G. A. (k. 69), zeznania powoda (k. 69v).

Sąd dał wiarę zeznaniom powoda oraz powyżej wymienionych świadków, gdyż zeznania te są rzeczowe, logiczne i spójne ze sobą, a nadto znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie. Poza tym brak było dowodów przeciwnych, które zaprzeczałyby prawdziwości twierdzeń powodów i świadków.

Wartość dowodowa dokumentów zgromadzonych w sprawie nie budziła zdaniem Sądu wątpliwości i nie była przez strony kwestionowana.

Sąd zważył, co następuje :

Podstawę prawną roszczenia powoda stanowią przepisy art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc i art. 822 kc. Pozwany zakład ubezpieczeń w odpowiedzi na pozew zakwestionował prawną możliwość dochodzenia przez powoda żądanej kwoty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę spowodowaną śmiercią ojca w wypadku drogowym z dnia 23.07.2003 roku. W pierwszej kolejności należało więc rozważyć czy pozwany w świetle powyższych przepisów zobowiązany jest do zapłaty dochodzonych przez powoda kwoty zadośćuczynienia.

Z treści art. 822 kc wynika, że ubezpieczyciel naprawia – zamiast ubezpieczającego lub ubezpieczonego – określone w umowie ubezpieczenia szkody wyrządzone osobom trzecim, jeżeli wobec nich odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Z tego też względu rozstrzygnięcie, czy odpowiedzialność ubezpieczyciela obejmuje także przyznanie na podstawie art. 448 kc zadośćuczynienie za krzywdę doznaną przez osoby bliskie zmarłego powinno być poprzedzone ustaleniem, że tego rodzaju odpowiedzialność ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. W chwili zaistnienia wypadku obowiązywał art. 448 kc, który przewiduje zadośćuczynienie za krzywdę wyrządzoną naruszeniem dobra osobistego, jednakże nie przesądzał on, czy na jego podstawie można dochodzić zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią bliskiej osoby. Po nowelizacji kodeksu cywilnego ustawą z 30.05.2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731), która weszła w życie z dniem 3 sierpnia 2008 r., do art. 446 dodany został § 4, który stanowi, że sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiedzialną sumę także tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Pozwany powołując się i przedstawiając szereg orzeczeń sądowych wskazywał, że przed dniem 3.08.2008 r. jedynym przepisem przewidującym odpowiedzialność sprawcy wobec osób pośrednio poszkodowanych czynem niedozwolonym był art. 446 kc, który jednak zdaniem pozwanego nie przewidywał żądania osób bliskich zmarłego zadośćuczynienia za własną szkodę niemajątkową. Sąd podziela jednak nowsze oraz ugruntowane już stanowisko Sądu Najwyższego, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dobra osobistego członków rodziny zmarłego w postaci szczególnej więzi rodzinnej i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc, także wtedy, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu przed dniem 3.08.2008 r. (zob. np uchwała SN z 22.10.2010 r., III CZP 76/10 Lex nr 604152, z dnia 13.07.2011 r., Lex nr 852341 oraz wyroki SN z 11.05.2011 r., I CSK 621/10 Lex nr 848128 i z 15.03.2012 r., I CSK 314/11, Lex nr 1164718, z 16.04.2014 r. V CSK 320/13, Lex nr 1463645). Podstawę przyznania zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc upatruje się w tym przypadku w naruszeniu dobra osobistego członków rodziny zmarłego w postaci więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Tak rozumiane dobro osobiste pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 kc. Nie ulega jednak wątpliwości, że nie każda więź rodzinna, będzie podlegała niejako z automatu zaliczeniu do katalogu dóbr osobistych, gdyż chodzi tu jedynie o taką, której zerwanie powoduje, ból, cierpienie i rodzi poczucie krzywdy.

Ze treści załączonego do akt wyroku karnego wynika, że sprawcą wypadku drogowego zaistniałego w dniu 23.07.2003 r., w którym śmierć poniósł ojciec powoda był S. R., który kierując pojazdem był objęty ochroną ubezpieczeniową z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego w pozwanym zakładzie ubezpieczeń.

W tej sytuacji skoro S. R. jest zobowiązany do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć osoby, to w ramach zawartej umowy ubezpieczenia ubezpieczyciel przejmuje odpowiedzialność sprawcy, gdyż taka jest, wynikająca z powołanego art. 822 kc, istota ubezpieczenia. Oceny tej nie zmienia treść art. 34 ust. 1 ustawy z 22.05.2013 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U. 2013 r., poz. 392) w brzmieniu sprzed dnia 11.02.2012 r. Treść tego przepisu była już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy, który w uchwale składu siedmiu sędziów z 22.04.2005 r. (III CZP 99/04, Lex nr 148138) stwierdził, że z art. 34 ust. 1 w/w ustawy wynika, że uprawnienie osoby trzeciej do żądania od ubezpieczyciela odszkodowania z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego powstaje wówczas, gdy posiadacz lub kierujący pojazdem są zobowiązani do odszkodowania za szkodę wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu, a zatem gdy o powstaniu ich odpowiedzialności cywilnej przesądzają przepisy kodeksu cywilnego. Przepis ten określa szkodę jako następstwo pozostające w związku z ruchem pojazdu mechanicznego, obejmując tym pojęciem zarówno szkody na osobie (śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia), jak i szkody w mieniu, polegające na jego utracie, zniszczeniu lub uszkodzeniu. Regulacja ta jest wyrazem woli ustawodawcy zapewnienia poszkodowanej osobie trzeciej możliwie pełnej kompensaty następstw zdarzenia komunikacyjnego.

Powyższe wskazuje więc, że co do samej zasady, odpowiedzialność pozwanego w niniejszym procesie jest uzasadniona.

Odnosząc się do zgłoszonego roszczenia pieniężnego, to należy zauważyć, że niemożliwym jest ściśle ustalenie kwoty zadośćuczynienia i to ze względu na charakter szkody jaką jest cierpienie wywołane śmiercią bliskiej osoby. Dlatego też w art. 448 kc posłużono się wyrażeniem „odpowiedniej sumy” zadośćuczynienia i ocenianie jej rozmiaru zależne jest od okoliczności konkretnej sprawy. Żadna suma zadośćuczynienia nie jest w stanie zrekompensować powodowi straty wywołanej śmiercią jego ojca. Sąd zauważa przede wszystkim okoliczność, że reakcja żałoby u powoda, pomimo znacznego upływu czasu, jeszcze nie minęła i w dalszym ciągu przeżywa on śmierć ojca. Śmierć ojca była dla powoda wydarzeniem traumatycznym, na które powód zareagował silnym stresem. Ta nagła i niespodziewana utrata ojca zmieniała diametralnie dotychczasowe życie powoda. Od tego dnia zabrakło powodowi przyjaciela, nauczyciela, opiekuna i głowy rodziny. Powód stracił ojca w momencie dojrzewania i dorastania, a więc w okresie, w którym potrzebował szczególnie mocno ojcowskiej miłości, pomocy i wsparcia w związku z budowaniem podstaw do samodzielnego życia, zdobywania wykształcenia, wyborem zawodu. Od dnia śmierci ojca nie mógł już liczyć na jego opiekę, zapewnienie mu poczucia bezpieczeństwa, zapewnienia osobistego wsparcia związanego z wyborem studiów, czy pomocy w dokonywaniu wyborów w innych sprawach życiowych.

Nie ujmując powodowi rangi, ani prawa domagania się stosownej kompensaty, która powinna zrekompensować dotychczasowe i złagodzić dalsze jego ujemne doznania związane z procesem żałoby, z poczuciem smutku, pustki, tęsknoty, osamotnienia - trzeba ocenić, że w normalnym toku zdarzeń te negatywne uczucia wywołane śmiercią osoby bliskiej z czasem ulegają one osłabieniu, i z reguły dotknięty nimi bliski tej osoby, po przeżytej żałobie, adaptuje się do zmienionych warunków życia.

Nie kwestionując zatem ogromu negatywnych przeżyć powoda związanych utratą ojca Sąd ocenił, że odpowiednią ich kompensatą będzie kwota 55.000 zł., która jest sumą znaczącą i przyczyni się do złagodzenia przeżywanego przez powoda smutku i cierpienia.

W tym stanie rzeczy Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 55.000,00 zł, oddalając żądanie dalej idące.

Odsetki Sąd zasądził opierając się na treści art. 481 § 1 i 2 k.c., a także art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22.05.2003r o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152) zgodnie z którym, zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie lub w terminie 14 dni licząc od dnia, gdy przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie okoliczności było możliwe (także art. 817 § 1 i 2 k.c.). Powód zgłosił pozwanemu roszczenie pismem z dnia 11.04.2014 roku, które wpłynęło do pozwanego w

dniu 17.04.2014 roku, stąd – w świetle powyższego – żądanie zasądzenia odsetek należało uznać za zasadne od dnia 18.05.2014 roku do dnia zapłaty.

W punkcie 3 wyroku Sąd – na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 roku, poz. 1025 ze zm.) - nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Koninie) kwotę 2.750,00 zł. tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, od uwzględnionej części roszczenia.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490). Powód wygrał proces w 69 % i poniósł koszty procesu w kwocie 3.624,60 zł. (3.600,00 zł – koszty zastępstwa procesowego, 17,00 zł. – opłata skarbową od pełnomocnictwa, 7,60 zł- koszty korespondencji), zaś pozwany - koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3.600,00 zł, stąd zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu, powodowi należy się zwrot od pozwanego kwoty 1.384,97 zł. .

SSO Mariola Klimczak